

ПРАВОВИЙ ЗВ'ЯЗОК ЛЮДИНИ ЮДИНИ І ДЕРЖАВИ, ЯК УМОВА ДЛЯ ПУБЛІЧНОЇ СЛУЖБИ

Н.О.Армаш

Україна, м. Запоріжжя, Класичний приватний університет

Відповідно до Закону України “Про громадянство України”, громадянство України – це правовий зв’язок між фізичною особою і Україною, що знаходить свій вияв у їх взаємних правах та обов’язках (ч. 1 ст. 1 Закону)¹. Враховуючи це, цілком логічною є вимога щодо наявності громадянства у претендентів на посади державних політичних діячів, оскільки не останню роль в ефективності здійснення державної влади відіграє правовий зв’язок держави та особи представника держави. Певну гарантію спільності інтересів особи та держави надають вимоги з надання громадянства України. Це, насамперед, визнання Конституції України та законів України (п. 1 ч. 2 ст. 9), осілість (п. 3 ч. 2 ст. 9), вільне володіння державною мовою (п. 3 ч. 2 ст. 9).

Якщо особа відповідає основним вимогам, пов’язаним з громадянством, то можна з упевненістю вважати, що вона повністю адаптована до умов держави, має не тільки юридичний, а й соціально-культурний зв’язок з нею.

Зауважимо, що Україна – не єдина держава, яка встановила таку “дискримінацію” щодо іноземців. Зокрема, за законодавством Болгарії та Японії, до вступних іспитів на будь-які державні посади допускаються лише громадяни (піддані) цих країн, більше того, співробітником міністерства закордонних справ Японії не може стати навіть особа, яка перебуває у шлюбі з іноземцем. Німеччина та Італія бачать на посадах своєї державної служби лише осіб певної національності (відповідно, німців або італійців). В Єгипті передбачено, що державним службовцем може бути єгипетський громадянин або громадянин іншої арабської країни, де єгиптянам дозволено займати державні посади².

Як бачимо, цілком природно, що держави з абсолютно різними традиціями, формами правління та “рівнем загальновизнаної демократії” хочуть бачити на державних посадах осіб, які тісно пов’язані з державою або нацією саме тому, що цим особам доведеться представляти та захищати їх інтереси. Тому Україні не варто соромитись існування в національному законодавстві застереження щодо

громадянства, вбачаючи в ньому обмеження прав і свобод іноземних громадян – здається, більш доцільним було б дбати про національний інтерес.

У наукових колах існують ще більш категоричні думки з приводу зв'язку між державою і особою як запоруки їх взаємовигідного існування. Так, А.М. Булкін говорячи про військовослужбовців зазначає, що “усвідомлення своєї національності відбувається в кожній людині по-різному. Один вважає себе частиною своєї нації із самих ранніх років, з перших кроків по шляху соціалізації, інший приходить до розуміння національної ідентифікації в зрілому віці. Для більшості ж визначення себе в національній культурі – це й тривалий процес, і його результати, причому тимчасові рамки такого процесу часто обмежені роками життя людини.

Національність можна розглядати як особливу ознаку й характеристику самосвідомості людини. Багато дій, соціально значущих вчинків людина робить саме тому, що усвідомлює себе представником тієї чи іншої національності”³. Саме з усвідомленням себе як частини національної спільноти відбувається і усвідомлення обов'язку перед державою. Звичайно перебільшувати значення національності у публічній службі не варто, оскільки Конституція України встановила рівність усіх національностей, представники яких проживають на території України, і які формують собою Народ України – першоджерело державної влади. Але ідея національної свідомості як відчуття єдиної спільноти серед громадян України, тим більше, серед публічних службовців є дуже цінним.

Література:

¹ Про громадянство : Закон України від 18.01.2001 № 2235-III // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 13. – Ст. 65.

² Административное право зарубежных стран / Под ред. А.Н. Козырина. – М. : СПАРК, 1996. – 229 с.

³ Булкин А.Н. Национальность как условие социализации и фактор воинской службы молодого человека // Этнические проблемы современности. Выпуск 6: Проблемы культуры межнационального общения и межкультурной коммуникации. Материалы научной конференции 20-21 апреля 2000 г.- Ставрополь : Изд-во СГУ, 2000. - 263 с. - С. 76.